

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Šolskih tiskovin cenovniki in naročilni listi so se razposlali na vse šolske svete in šolska vodstva od Katal. Bukvarne v Ljubljani. Omenjamo, da se lahko na ravno iste naročilne liste naročujejo vse tiskovine tudi v Novem mestu v tiskarni J. Krajec nasl. Toliko v pojasnilo bližnjim slavnim šolskim uradom, posebno na Dolenjskem, s prošnjo, naj blagovolé s svojimi cenjenimi naročili tudi nadalje zvesti ostati zalogi šolskih tiskovin J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Volitev v novomeškem in črnomaljskem okraju.

Dne 10. avgusta je razglasil uradni list: „Gospod minister za notranje stvari je razpisal nadomestno volitev državnega poslanca v 11. volivnem okraju kranjskem, katera se ima vršiti vsled odložitve državnozbornskega mandata državnega poslanca in deželnega glavarja Frana plem. Šukljeta, na dan 18. okt. 1910. leta, morebitno ožjo volitev na dan 25. oktobra 1910. leta. To se daje v smislu § 10. državnozbornskega volilnega reda z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 17, na občno znanje. Obenem se v smislu postave z dne 20. junija 1910, dež. zak. št. 22, nastopno naznanja: Vsak, ki ima po § 4. volilnega reda za državni zbor pravico, v vojvodini Kranjski voliti, je dolžan ob volitvah udov poslanske zbornice državnega zbora, ki se vrše v vojvodini Kranjski, priti določene volilne dni v času, predpisanem za glasovanje, k volilni komisiji in oddati svojo glasovnico (volivna dolžnost). Kdor se brez opravičenega razloga odtegne svoji volilni dolžnosti, se kaznuje z globo od 1 do 50 K. Razlogi, kateri volilca, ki se volitve ni udeležil, opravičijo, so zlasti: 1. ako volilec vsled bolezní ali slabotnosti ne more priti na volišče; 2. ako volilca zadržuje uradne ali sicer neodložne stanovske dolžnosti; 3. ako je volilec na potovanju izven kranjske dežele; 4. ako volilca zadrži bolezen v rodbini ali druge neodložne rodbinske zadeve; 5. ako volilca zadrže prometne ovire ali druge nepremagljive okoliščine. Natančnejša določila o kraju, dnevu in uri, kje in kdaj se začne volitev, kakor tudi o uri, kdaj se konča oddajanje glasov, bodo obvezale izkaznice, ki jih prejmo volivci.“

S tem je toraj določena volitvena doba. Županstva imajo nalog, da sestavijo volilne imenike. Opravičen voliti je vsak polnoletni avstrijski državljan, ki stanuje v kaki občini teh dveh okrajev nepretrgano vsaj eno leto, in mu ne nasprotuje kak kazenski zakon. Kar je pa pri tej volitvi zelo važno, je volivna dolžnost, ki zdaj prvič stopi v veljavo. Ta zakon ima namreč namen, da bi prišla volja dotičnega ljudstva do popolne veljave. Po glasovih se potem sklepa na njegovo mišljenje. — Kakor znano, je ta okraj dozdej zastopal g. Fran pl. Šuklje, kateri mandat mu je poverila Slovenska Ljudska Stranka. Ta stranka se je tudi že odločila za svojega kandidata v osebi našega novomeškega rojaka g. profesorja Evgena Jarc. Kot deželni poslanec in odbornik je pokazal že svojo politično izvežbanost. Njegovo kandidaturu pozdravljamo s posebno zadovoljnostjo. Sicer so pa že volilci v obeh okrajih govorili na shodih in navdušeno sprejeli njegovo kandidaturu. Tudi iz Belokranjskega so dospeli veseli glasovi o krasno uspeh shodih preteklega tedna, kateri spričujejo, da je ondotno ljudstvo v ogromni večini v taboru S. L. S. Saj tudi omahljivci spregledujejo, da so jih „napredni liberalci“ s svojimi zvijačami samo slepili. Tudi zdaj tu in tam kažejo svoje rožičke ter pripovedujejo, kako da se je dež. glavar pl. Šuklje zbal svojih volilcev itd. Laž je preočita, kajti vsak pristaš S. L. S. vé, da je njen vodstven sklep, da njeni drž. poslanci ne smejo biti ob jednem tudi v deželnem odboru, kjer potrebujemo

delavnih mož, ki naj posveté svoje zmožnosti v blagor naše dežele. — O vsem tem in o sedanjem političnem položaju je kandidat Jarc obvestil mnogobrojne volilce na shodih v Semiču, Črnomlju, Dragatušu in na Vinici — koder je bilo zbranih okrog 1200 volilcev. Zmešnjave med njimi bi rado napravilo liberalno učiteljstvo, katero baje ponuja za „svobodomiselnega“ kandidata metliškega rojaka g. Engelberta Gangl. No, ime Gangl v metliški okolici ne bo vleklo. Če se poleg tega še upošteva, kaj so „Zavezarji-učitelji“ počenjali na skupščini v Novem mestu, kako je kolovodja prof. Jug priporočal učiteljem, da ni treba mladine vzgajati belo-žolto in črnorumeno — torej ne versko in avstrijsko; in je potem Gangl „vednostno“ dokazoval, da je treba § 1. šolskega zakona o versko-nravni vzgoji spreminiti v „svobodomiselno vzgojo“, potem vsak krščanski oče vé, na katero stran se mu je vstopiti. In v tem obziru bo uprav ta volitev načelnega pomena. — A tudi trem mestom tega volivnega okraja je dana priložnost javno priznati, kdo je za njih dobrobit v resnici kaj storil? Kaj so jim pridobili liberalci s svojim več kot dvajsetletnim zastopanjem? Zgodovina beleži samo njih napredne fraze. Preložitve cest, zgradba mostov, stavba bolnišnic, preuredba uradnih poslopij, vodovodi, novomeška gimnazija, podaljšanje železnice na Črnomelj in Metliko... vse to je smotno delo poslancev S. L. S. oziroma onih mož, ki s svojim uplivom pospešujejo njeno delo. Koliko časa bodo meščanski sloji še tlačani liberalnim frazêrjem, kateri jih vedno bolj oddaljujejo od ljudstva, iz katerega so sami priklili. Kaj bi bilo slovensko meščanstvo, če bi ne imelo krog sebe zaslonbe v gmotno in pravno čvrstem ljudstvu po deželi? — Vsi dobromisleči na plan: z liberalizmom ob tla; živeló delo za resnični napredek naše mile Dolenjske!

Gospodarstvo.

Gospodarji, skrbite za svoje naslednike!

Popolnoma napačna je misel, da je za kmeta vsak dober, da ima le pridne roke. V tem mnenju odloči gospodar večkrat najmanj nadarjenega sina za dom, mej tem ko pošilja vse druge sinove v šolo. Šole po mestih so prenapolnjene, kmetije pa čim dalje bolj zapuščene in prazne.

Danes je treba tudi na kmetiji dobrih močij. Poleg pridnih rok je treba dobre glave in več znanja. Po drugih krajih so to že davno izprevideli. Zato pošiljajo svoje boljše sinove v kmetijske šole, da se tam strokovno izobrazujejo in pripravljajo za svoj poklic. Prav temu dejstvu je pripisati, ako so po drugih deželah tako napredovali. Veliko se piše in govori danes o Švici, o Danskem, kako lepo sta napredovali v kmetijstvu, ali če gremo stvari do dna, vidimo, da je temu napredku največ pripomogla tamkajšna kmetska izobrazba.

Tudi pri nas je treba, da skrbimo za dober kmetski naraščaj. Povsod in vsak dan se lahko prepričamo, kako zelo je treba kmetu bolje izobrazbe in več znanja. Za vse to najbolj skrbi kmetijska šola. V njej se pripravlja kmetska mladina v vsih potrebnih vednostih in praktičnih delih. Na kmetijski šoli se izpopolnuje znanje, ki ga pri-

nese kmetski mladenič iz ljudske šole in vežba se v vsih tistih delih, ki so za praktičnega gospodarja neobhodno potrebna. Zato je pa sveta dolžnost vsakega očeta, da pomaga svojemu sinu, ki ga je odločil za dom, najprej do zadostne strokovne izobrazbe in da ga pošlje v ta namen v kmetijsko šolo.

Res je, da je danes silno težko pošiljati za delo porabnega sina z doma. Ali pred očmi nam je imeti prihodnost sinovo, ki naj se v mladosti privadi, kar mu je potreba pozneje za bolj uspešno gospodarstvo.

Šola na Grmu je sedaj tako urejena, da ustreza vsem potrebam kranjskih posestnikov. Na njej imamo zimsko šolo in letno šolo. V zimsko šolo lahko pošiljajo gospodarji svoje sinove od povsod. Zimska šola traja od novembra do konca marca. Vršni se toraj v času, ko se najlaže pošilja kmetskega sina v poduk. Tudi stroški so v zimski šoli najnižji, tako da ni nobenega tehtnega vzroka, ki bi mogel izgovarjati obisk te šole. Zimska šola traja dve zimi. Mladeniči pa, ki imajo vsaj boljše šolsko izobrazbo, se lahko sprejmejo v drugi tečaj zimske šole, v katerem se jemljejo le kmetijski predmeti. Zimska šola se po svoji uredbi priporoča prav posebno za sinove posestnikov iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Za vinorodne kraje pa obstoji na Grmu letna šola, ki traja od novembra do konca oktobra. V tej šoli se poučujejo učenci najbolj v vinogradništvu, kletarstvu in sadjereji, razen tega pa tudi vseh tistih delih in vednostih, ki so potrebne našim gospodarjem. Kdor želi kaj več izvedeti o uredbi ene in druge šole, naj se obrne na ravnateljstvo šole.

Naše gospodarje pa pozivljemo, da store po svojih močeh, kar je treba za boljše izobrazbo svojih sinov. Kdor more, naj pošlje svojega sina v kmetijsko šolo! —r—

Uvoz živine iz Srbije.

Nova trgovinska pogodba s Srbijo je že izdelana in se utegne že to jesen pravoveljavno skleniti, ako jo bodo sprejela tudi ogrski parlament in srbska skupščina. Da se je srbska skupščina ne bo branila, je jasno, ugovarjati pa utegne morda ogrski parlament. Po tej pogodbi se bo meja zopet odprla za srbsko živino in se bo ta živina zopet prodajala po naši državi.

Naša živinoreja bo s tem brez dvoma dobila udarec. Cenejša srbska živina bo znižala sedanje cene naši živini. Pa tudi spričo večje ponudbe bo cena padla. Ta udarec se bo toliko huje občutil, ker je dobila tudi Rumunska pravico, da lahko uvaža svojo živino v našo državo.

Da bodo naši živinorejci videli, kakšna nevarnost se bliža z vpeljavanjem rumunske in srbske živine, jim hočemo sledeče številke navesti.

Po pogodbi, ki se je sklenila z Rumunsko do koncem l. 1917 in katera ima že v kratkem stopiti v veljavo, ima Rumunska pravico, vpeljavati od leta do leta več živine in sicer toliko le: V prvem letu 10.000 glav goveje živine in 50.000 prasičev, drugo leto 12.000 glav govedi in 60.000 prasičev, tretje leto 15.000 govedi in 70.000 prasičev, četrto leto 20.000 govedi 90.000 prasičev, peto leto 22.000 govedi in 90.000 prasičev, šesto leto 25.000 govedi in 90.000 prasičev, sedmo leto in naprej 35.000 glav govedi in 120.000 prasičev. Razen tega še vsako leto 100.000 ovac.

Sedaj pride pa še Srbija, ki sme vsako leto do konca pogodbe vpeljati 15.000 glav goveje živine in 50.000 prasičev. Ako soštejemo te številke, dobimo že prvo leto lepo vsoto 25.000 glav goveje živine, 100.000 prasičev in

100.000 ovac, potem pa zmeraj več noter do l. 1917. — Iz teh številke vsak lahko vidi, kakšna konkurenca se nam bliža z uvažanjem srbske in rumunske živine, kakor hitro se bo meja odprla.

Poudarjati pa je pri tem, da se smejo vse te živali vpeljavati le v zaklanem stanju in v zaprtih vagonih. Živina se ima po pogodbi klati v posebnih klavnica pod nadzorstvom avstrijskih in ogrskih živinozdravnikov. Razpošiljati se sme tudi le v določene kraje in je za to namenjenih 22 mest, med temi tudi Trst in Gradec. —r—

Politični pregled.

Politični položaj v naši državi je še vedno nespremenjen. Cesarjeva 80letnica je bila zadnji teden središče vseh patrijotičnih krogov. Po vsej državi se je radostno praznovala osobito še s čini dobrotelosti. Zato je pa cesar tem povodom tudi odlikoval zlasti take osebe, ki so si pridobile zaslug na polju človekoljubnosti. Vseh odlikovancev je 400.

Slovensko javnost je neprijetno dirnola demonstracija, ki so jo povodom cesarjevega slavlja v Ljubljani zakrivali nezreli mladiči, najbrž zapeljani po liberalnih prenapetežih. S klici: „Živio Hribar in živio Srbija!“ so motili splošno navdušenost zvestih državljanov. S takimi pobalinstvi neizmerno škodujejo celokupnemu slovenstvu, ker ga časninstvo pred svetom razglasi za neloyalno.

Ne samo v Ljubljani, nego tudi drugod je vzbudilo pozornost, ker cesar ni potrdil Ivana Hribarja za župana. Občinski svet bo moral vnovič voliti župana. Kakšni nagibi so vlado pripeljali do tega koraka, se še ne ve. Morda se je načelniku liberalne stranke na Kranjskem pripetilo, kakor pravi pregovor: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. — Cesar je potrdil zakon o deželni banki na Kranjskem.

Na slovenskem Štajerskem so imeli 22. in 23. avg. v celjski okoliški občini nove volitve. Nemci in nemškutarji so se z vso silo vrgli na to občino, a se jim pri zavednosti slovenskih volilcev vendar nakana ni posrečila. Slovenci zmagali v vseh 3 razredih.

Ministrstvo skuša zdaj z nemško-češkimi pogajanci pripraviti delozmožnost češkega dež. zbora, kjer se nahaja ključ tudi za delavnost državne zbornice. Vse vladno časopisje si prizadeva Slovansko Jednoto razcepiti. Zato eno stranko hujska zoper drugo, da bi razdvojili slovanske poslance. Posamni sebičeži bi pač radi zlezli v vladni tabor, a večina merodajnih strank se vladni snubitvi ni udala. Katoliško-narodni Čehi izjavljajo, da ostanejo pri slovanski opoziciji. — Vlada se pogaja s „Poljskim kolom“ radi kanalov. V tem klubu ni edinosti, ne ugaja mu sedanje vodstvo. Načelnik dr. Glabinski se je izkazal nesposobnega voditi stranko ter bo najbrž odstopil.

V Trstu je vlada razpustila več laških društev, ki so bila gnjezda iredente, nekatera tudi v zvezi z republikansko stranko v Italiji.

Prva avstrijska ministra grof Aehrenthal in baron Bienert sta 22. avg. odšla v Išel k cesarju v avdijence. Aehrenthal se 30. avg. snide z zunanjim ministrom italijanskim.

Hrvatski sabor je imel 22. avg. zadnjo sejo samo v to svrhu, da se prečita kraljev reskript o razpustu zbora. Ban dr. Tomašić bo narbrž vodil volitve po ogrskem vzorcu — z denarji in pandurji.

Na Nemškem se je v mestu Avgsburg 21. avg. začel katoliški shod ob velikanski udeležbi. Navzočih tudi mnogo Avstrijcev. Avstrijski kat. shod pa bo o Mali Maši v Inomostu.

Italija in Rusija imata neljubega gosta. V južni Italiji se je oglašila kolera. Zato je naša država odredila varnostne predpise za ladije prihajajoče v Trst, kjer so baje opazili že par sumljivih slučajev. — Na Ruskem štejejo že 30.000 slučajev kolere, v Odesi pa se širi kuga.

Belgija in Argentinijska imata letos svetovni razstavi. V obeh je nastal požar, ki je povzročil veliko škodo. Angleške zavarovalne družbe imajo v Bruselju 5. mil. mark škode.

Na Kreti je vedno večje nasprotstvo mej mohamedani in kristijani. Ker so Turki kristijanom požgali več poslopij in je zgorel tudi en mož, so kristijani pobili več mohamedancev.

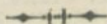
Mej bivšim predsednikom Zjedinjenih držav Roosevelt-om in sedanjim Taft-om je razdor popolen. L. 1912 bo zopet kandidiral zoper Tafta.

V Nicaragvi so zmagali ustajniki ter prevzeli vlado.

Korejo je anektirala Japonska.

Črna gora obhaja te dni veliko slavlje 50 letnega vladanja kneza Nikice. Dospelo je že mnogo gostov. Bolgarski car Ferdinand s prestolonaslednikom Borisom, italijanska kraljeva dvojica, veliki knez Nikolaj iz Rusije in drugi. Črna gora bo te dni proglášena za kraljestvo.

Zabavi in pouku.

Potovanje v sv. deželo.

Sp. dr. J. Marinko.

Najiminentniši kraji v Jeruzalemu. (Dalje.)

Pod prvo kupolo smo. V sredi pod njo je sv. grob — mala stavba zase. Tu je neka predsoba, kacic 5 metrov visoka in široka. Okrašena je z mnogimi svetilkami, ki so last različnih veroizpovedanj. Pravijo, da je tu kraj, kjer je sedel angelj, ko se je prikazal ženam ter jim govoril, da je Kristus vstal. Zato se imenuje „angeljeva kapela“. Od tod se skusiva preriti skozi nizka, dober meter visoka vrata v kraj pravega groba Gospodovega. Ta prostor je tako majhen, da morejo biti notri ob enem komaj 3 do 4 osebe. Kamen, v katerem je počivalo telo našega Izveličarja, se ne vidi; pokrit je z belimi mramornatimi ploščami. Dasi ne moremo poljubiti istega kamena, ki se je dotikal Gospodovega telesa, vendar pravi kristijan tu ne more poklekniti, da ne bi bil ganjen, da ne bi potočil solzé, vsaj je tu spodaj čakalo vstajenja telo božjega Sina od petka zvečer do nedelje zjutraj; vsaj je tu dosežen namen njegove dolge poti v sv. deželo. Tudi jaz sem večkrat prišel semkaj in se precej časa nisem mogel ločiti od kraja, kjer smejo katoliški mašniki sv. mašo opravljati le od 2. pa do 5. zjutraj. Potem pridejo na vrsto Grki. Poglejmo dalje koptsko in sirsko kapelo, molimo pri altarju spokornice Marije Magdalene, stopimo v cerkev, kjer se je Jezus prikazal svoji materi ter v kapelo Kristusove ječe; ozrmo se v kapelo sv. Longina in v ono, kjer so se razdelila Odrašenikova oblačila, pa pridemo v cerkev sv. Helene, in molimo ponižno brž zraven v kapeli, kjer je ta sveta cesarica našla Gospodov križ. Sedaj se obrnemo proti zahodu, prehodimo kacic 40 metrov, pa smo pri stopnicah, ki vodijo na Golgota — Kalvarijo; 18 jih je.

Golgota — latinsko Kalvarija, je gotovo najsvetejši kraj na celi naši zemlji, vsaj ga je polila kri našega Gospoda, kri božjega Sina, da bi odkupila nas grešne zemljane. Priznam, da sem med sv. mašo, ki sem jo tu gori opravil na altarju žalostne Matere božje, britko jokal in zavojo solzá sv. daritev težko opravil. Kako tudi ne bi jokal, ko sem daroval nebeškemu Očetu tisto kri, ki je ravno tu par metrov od mene tekla po križu, da mi, kakor upam, odpre nebesa!

Razdeljeno je svetišče na Kalvariji v dva dela. Južni je last katoliška, kjer stoji prej omenjeni altar žalostne M. B. Do severnega, precej zraven, pa imajo samo Grki pravico. Tukaj je stal križ Gospodov, kjer je pod grškim altarjem napravljena s srebrom okovana luknja. Zraven nje je videti precej široka razpoka v skali, ki se je napravila vsled potresa ob smrti našega Odrašenika. Škoda, da tu katoliški duhoven ne sme maševati.

Na božji grob, kakor v jamico, kjer je stal sv. križ, polagajo romarji molke, svetinice itd., ki samo po tem zadobé cerkveni blagoslov, s katerim so združeni obilni odpustki. Vsaki dan ob štirih popoldne obiščejo frančiškani s pričujočimi romarji vred v slovesni procesiji različne kraje, katere sem deloma zgoraj omenil. Pridruži se jim, pobožni romar, in moli za drage svojce v domovini . . .

Poslovil sem se od božjega groba, obiskavši ga že večkrat ter po obedu z g. rektorjem avstrijskega hospica (gostišča) jo mahnil na Sijon, na kojem stoji južni in najvišji del jeruzalemskega mesta. Čitatelj, stopi v duhu z menoj!

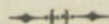
Začnimo pri jafskih vratih, skozi katere smo zadnjič stopili v sveto mesto.

Precej pri njih je turška citadela. Kristijani jo imenujejo „Stolp Davidov“. Tukaj je prebival Herod grozni, tukaj je sprejel tri modre. Napravil si je namreč na tem kraju krasno palačo ter jo utrdil s tremi stolpi. Ko je Tit mesto razdejal, je te tri zgradbe pustil neporušene v dokaz poznejšim rodovom, kako močnega sovražnika so Rimljani premagali. Večja med njimi se zove stolp Davidov, po katerem tudi nebeško mater Marijo v litanijah tako kličemo, češ, da je mogočna, nepremagljiva Kraljica nebes in zemlje.

Mimo turške vojašnice pridemo k cerkvi sv. Jakoba st. Last je nezedinjenih Armencev, ki imajo tu svoj samostan in pa palačo svojega patriarha. Cerkev je jako bogato okrašena, zidana na prostoru, kjer je l. 44. po Kr. pod kraljem Herodom Agripo Jakob stareji, prvi med apostoli za Gospoda svojo kri pretil; na severni strani je v zidu mala kapelica, kjer se je to zgodilo.

Ker moram, kolikor le mogoče, zanimivosti jeruzalemske le v kratkem opisati, omenjam samo, da je brž zraven armenskega samostana mala cerkvica. Tu je bila hiša velikega duhovna Ana; brž zunaj zida pa je stala ona hiša znanega Kajfa, kjer se vidi tudi ječa Jezusova — mala luknjica, ki ima komaj prostora za dva človeka. Oj, kako britki občutki tu prešinjajo srce vernemu katoličanu, ko todi stopa! Tu je bil Gospod Jezus zasramovan, zapljuvan, obsojen; tu ga je Peter zatajil, tu so ga bili surovi hlapci v njegov božji obraz. Britko nam je pa še tem bolj, ker do teh sv. krajev katoličani nimamo nikake pravice, dasi so bili nekda vsi naši.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Radovica 22. avg. — Dvojni jubilej. — Izvanredna slavnost se je vršila dne 21. avg. pri nas. Naš rojak, preč. g. Peter Režek, sedaj vpokojeni župnik v Litiji, je prihitel v svojo rojstno župnijo, da tukaj, kjer je pred 50. leti uprav na to nedeljo opravil svojo novo mašo, obhaja svojo zlato mašo. Ob enem pa je njegov brat Ive, spoštovani posestnik, tudi obhajal s svojo so-progo zlato poroko. Za to slavnost so občani napravili slavoloke, ki so pozdravljali tri jubilarje in dohajajoče goste, kateri so dospeli od blizo in daleč. Pomen dvojnega jubileja je v cerkvi prav primerno pojasnil slavnostni govornik preč. g. kanonik Žlogar iz Novega mesta. Izvedeli smo marsikatero zanimivosti tudi iz življenja g. zlatomašnika. Rojen je bil v skrajni vasi kranjski ob meji na Krašnjem vrhu 29. junija 1837, gimnazijo je izvršil v Novem mestu, v mašnika pa je bil posvečen 29. julija 1860. On je edini še živeč posvečenec tistega leta v ljubljanski škofiji. Služboval je v Št. Janžu, Mirni peči, na Krki in kot župnik nad 31 let v Starem trgu pri Poljanah. Kot kapelan je imel obilno posla, ker je bil pri onemoglih starih župnikih, v Mirni peči in na Krki je prestal hude epidemije, v Mirni peči je bila vročinska bolezen in je umrlo na dan po 4 do 7 bolnikov. Na Krki pa so razsajale grozne kozé, katere je bil kapelan Režek našel pri bolnikih in skoro sam umrl. — Kot župnik v Starem trgu je imel tudi težko službovanje. Mladega župnika je čakalo veliko popravil pri cerkvah in župnih poslojih. Tekom let je s pomočjo požrtvovalnih faranov veliko popravil. Posebno pa se je zavzel za šolstvo, katero je bilo v Belikrajini zelo zanemarjeno. Kot načelnik šolskih in stavbenih odborov se je zavzel, da so se postavile, oziroma razširile — 3 šole v fari. Župnikova požrtvovalnost se je izvedela tudi na višjem mestu. Ob 25 letnici njegovega župnikovanja in 40 letnici njegove duhovske službe ga je svitli cesar odlikoval z zaslužnim zlatim križcem s krono. — Dobri Bog pa je njegovo težko službovanje in zvesto spolnovanje stanovskih dolžnost poplačal z izvenredno telesno in dušno čilostjo in krepkostjo, da je čvrst doživel svoj častni dan — sv. zlate maše.

Njegov brat Ivica je s svojo soprogo že meseca februarja doživel 50 letnico svoje poroke. A radi g. brata duhovnika se je vsa slavnost odložila do zadnje nedelje. Zato je pred zlato mašo g. jubilar še opravil zlato poroko starejšega svojega brata, ki je dosegel visoko starost 80 let. On in njegova soproga sta še čila in krepka. Svatje teh treh jubilarjev so se po pravici čudili njihovi čvrstosti — ko so se sami po letih mlajši nekama čutili starce. — Sin zlatoporočencev veleč. g. Anton Režek je zdaj župnik v Hongton-u v državi Michigan. Njemu je bilo naročeno, da spiše zgodovino škofije Marquette, katero je ustanovil slavni škof, naš belokranjski rojak Miroslav Baraga. Spisal jo je v angleškem jeziku, in kakor se je kritika izrazila, s popolnim uspehom. Tako je povečal tudi svoj slovenski narod, ko je opisal zaslužna dela prvih 3 škofov marketskih, slovenskih rojakov: Baraga, Mrak, Vertin. — Žal, da se radi bolezn ni upal podati na daljno pot, da bi se udeležil slavnostnega dne svojih starišev in dičnega strijca.

Ko je g. jubilar blagoslovil zlatoporočenca, opravil je med obilno asistenco — na čelu jej preč. g. prošt-dekan metliški — slovesno sv. mašo in ob koncu zapel s sonornim glasom Te Deum za vse prejete dobrote. Cerkveni pevski zbor je z lepim petjem slovesnost zelo povzdignil. — Jubilarje so povabili svoje goste k vinogradu, kjer so jih v nalašč za to postavljeni lopi pokrep-

čali po starodavni belokranjski navadi. G. zlatomašnik, odičen z zaslužnim križcem, je ljubeznjivo pozdravil došle duhovske in svetne goste in veliko število svojih sorodnikov. Kanonik Žlogar je jubilarju čestital v imenu novomeškega kapitelja; duhovni svetnik Mervec v imenu vseh njegovih kapelanov; župan Kramarič je izrazil veselje vseh občanov; nadučitelj Engelman je izrekel besede hvaležnosti do očetovskega svetovalca; domači župnik Novak pa je čestital posebno zlatoporočencema. Došlo je mnogo brzozjavov in pisemenih čestitek. Vsem pa se je bralo veselje na obrazu, da so bili srečni na Radovici prisostvovati dvojni slavnosti, zlati maši preč. g. Režeka, ki je v 56 letnem obstandu te fare njen prvi novomašnik in prvi zlatomašnik, brat njegov Ive pa prvi zlatoporočenec. Bog ohrani tri jubilarje do skrajne meje človeškega življenja! Radovski župniji pa želimo še kedaj takih častljivih slavnosti.

Domače novice.

Cesarjev 80. rojstni dan se je obhajal v Novem mestu nad vse slovesno. Kakor po celi Avstriji potrudili so se tudi meščani to pot rojstni dan presvitlega cesarja obhajati še bolj sijajno nego drugekrat. Opoldne 17. t. m. so zavihrale zastave na visokem kapiteljskem zvoniku in kmalu se je okrasilo vse mesto s cesarskimi in narodnimi zastavami. Prihodnji avstrijski in patrijotični praznik je naznanjalo tudi slovesno ubrano zvenenje ob 3. uri pop., kakor sicer pred največjimi prazniki. V mraku, ko se je napotila meščanske garde godba po mestu k običajnemu mirozovu, so tudi pokali topiči. Pred krasno razsvitljenim poslopjem c. kr. okr. glavarstva je zaigrala godba cesarsko pesem. Drugo jutro ob polu 6. uri je bila budnica, in med zvoki godbe so zopet odmevali strelji topičev. Ob 9. uri se je sešlo poleg c. kr. uradov, zastopstev županstva, različnih šol, garde, požarne brambe, veterancev, obilo vernikov, osobito dām, v kapiteljski cerkvi, katere prezbiterij je bil nalašč za ta dan bogato in sijajno okrašen, da prisostvuje slovesni zahvalni pontifikalni sv. maši, katero je ob obilni azistenci opravil mil. g. prošt dr. Elbert. Med sv. mašo je popeval pevski zbor kapit. cerkve, pomnožen z drugimi pevkami in pevci, zares izborna; ne smemo pozabiti ad hoc sestavljenega orkestra, ki je uprav mojstrsko rešil svojo nalogo; zlasti je ugajal Hallerjev motet „Alme Deus“, katerega je zapel dovršeno moški zbor; sodelovala je to pot tudi preblagorodna gospa baronica Rechbach, soproga c. kr. okr. glavarja, ki je za ofertorij zapela lepo Ave Maria. Pri glavnih delih sv. maše je streljala meščanska garda, ki je z godbo zavzela prostor pred cerkvijo. Mogočno je po končani sv. maši zadonel „Te Deum“ in vedno lepa cesarska pesem, katero je občinstvo spremljalo s pobožnimi, iskrenimi, pristrčnimi prošnjami za ljubljene glavarja, da ga Bog ohrani, vodi in podpira tudi naprej še do najpoznejših let človeškega življenja. — Po sv. maši je defilirala meščanska garda z godbo ter veteranci pred g. c. kr. okr. glavarjem. Nato se je vršil na glavarstvu vsprejem predstojnikov raznih c. kr. uradov in civilnih korporacij, katerim so se pridružili zastopniki duhovščine, da sporoče in izrazijo svoje preudarnostne častitke presvitlemu cesarju ob tem slovesnem dnevu ter tako tudi tolačijo slovesno in navdušeno razporeženje vsega prebivalstva. — Ob 11. uri je bil prijateljski sestanek na vrtu gospe Tučkove; neumorno je zopet svirala vrla godba meščanske garde. Ob 2. uri je bil pri g. okr. glavarju slavnostni obed za 12 oseb; g. okrajni glavar je v izbranih besedah govoril na presv. cesarja napitnico, ki je bila z navdušenjem sprejeta. — Ta slovesni dan je močno poživil in potrdil patrijotična čustva udanosti do presv. cesarja Franc Jožefa; naj Bog usliši vsa voščila in prošnje ter ga ohrani še dolgo v korist naše širje domovine Avstrije!

Duhovske spremembe. Umeščena sta bila 4. avg. č. gg.: Ivan Globelnik na župnijo Št. Vid pri Vipavi in Ignacij Žust na župnijo Polšnik; kapelanu v Ribnici Ivanu Plahutniku je podeljena župnija Motnik. — V kongregacijo sv. Vincencija ali lazaristov je sprejet Leopold Perme, kaplan v Postojni. — Premeščeni: kaplan Friderik Rodič iz Semiča v Slavino, Anton Demšar iz Toplice v Moravče, Ivan Kmet iz Boštanj v Toplice, Anton Lovšin iz Mirne peči v Šempeter pri Novem mestu. — Nameščen deficient Andrej Zgaga kot župni upravitelj na Planini (Stockendorf), ker je dosedanji administrator Fr. Zega stopil v začasno pokoj. — Umrl je 30. julija v pokojeni župnik Jurij Jaklitsch v Moravi na Kočevskem. — Premeščeni so č. gg.: vikar Josip Gnidovec v Idrijo; na njegovo mesto Karol Supin, kaplan v Kamniku;

Valentin Tomec iz Šmihela v Višnjogoro; na njegovo mesto Josip Fröhlich iz Kranjske gore.

Odlikovanja ob 80letnici cesarjevi. Na Kranjskem so odlikovani: s plemstvom — Henrik Schollmayer-Lichtenberg, gozdni in domenski ravnatelj v Šnepergu; z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda — dr. Vinko Gregorič, primarij deželne bolnice v Ljubljani, častni kanonik in profesor na ljubljanskem učiteljskem Anton Kržič, podpolkovnik v p. Karol Kastl pl. Traunstadt v Ljubljani, tovarnar Jakob Karol Polak v Ljubljani; za cesarskega svetnika je imenovan načelnik kranjske zveze gasilcev Franc Doberlet; z Elizabetnim redom II. vrste — Gabriela grofica Auersperg v Sp. Šiški; z zlatim zaslužnim križcem s krono — mestni fizik dr. Otmar Krajec v Ljubljani; trgovec Franc Omerza v Kranju; z zlatim zaslužnim križcem — uradni adjunkt mestnega magistrata Franc Barle v Ljubljani; prednica usmiljenih sester Elizabetne otroške bolnice Benigna Župevc v Ljubljani.

Osebnosti. C. kr. sodnik Jurij Kozina je imenovan za č. kr. okrajnega sodnika in predstojnika v Vipavi. — C. kr. poštni nadupravitelj T. Vidic je upokojen, začasni poštni predstojnik je postal g. Ravnar iz Ljubljane.

Razveljavljena obsodba. Lani je bil pri tuk. okrožnem sodišču župnik Oblak iz Št. Lovrenca obsojen radi hudodelstva javnega nasilstva, katero bi bil zakrivil nad cestarjem, ki je preko župnega sveta napeljal cestno vodo, mesto da bi jarek trebil, ko mu je to početje zabranil ter ga spodil iz nadarbinskega sveta. — C. kr. najvišje sodišče na Dunaju pa je rabsodbo razveljavilo ter župnika Oblaka oprostilo obtožbe.

Šolstvo. C. kr. okrajni svet v Krškem je imenoval izpr. učit. kand. Martina Šterka kot začasnega učitelja na petrazrednici v Krškem, Josipino Jager, začas. učiteljico na trirazrednici v Trzišču, suplentinjo Marijo Kotnik iz Št. Jerneja kot začas. učiteljico na štirirazrednici na Raki in Ano Jak za časno učiteljico v Velikem Podlogu.

Smrtna kosa. Dne 15. avg. je umrl v 82. letu tukajšnji posestnik g. Jos. Andres. Bil je veteran, l. 1859. na bojnem polju v Italiji. Zato so mu veteranci skazali zadnjo čast, da so nosili krsto. Meščanska godba je igrala žalostinke. — Dne 18. avg. pa je umrla gospa Antonija Pavčič, soproga posestnika in peka Pavčiča ter bila dne 19. avg. ob obilni vdeležbi pokopana. — Rajnkima večni mir!

6. in 7. razred dekliške šole bodo letos za stalno prevzele č. sestre de Notre Dame (Šmihelske). Ob enem se bo otvoril poseben tečaj za ročna dela, pomladi pa otroški vrtec. Vpisovanje (v dosedanjih šolskih prostorih) in začetek šolskega leta kakor na drugih šolah v Novem mestu.

Vabilo k občenemu zboru novomeške čebelarke podružnice, ki bo v nedeljo, dne 28. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne na kmetijski šoli na Grmu. Vspored: 1. Poročilo predsednikovo; 2. poročilo blagajnikovo; 3. predavanje: Kaj je storiti, da se bo čebelarstvo razširilo in da postane bolj dobičkonosno; 4. nasveti o povzdigi čebelarstva; 5. razkazovanje šolskega čebelnjaka in čebelarkega orodja. Vabijo se k zborovanju ne samo člani novomeške čebelarke podružnice, ampak vsak član naj pripelje seboj tudi druge čebelarje in prijatelje čebelarstva. Zborovanje se vrši pri šolskem čebelnjaku. K obilni udeležbi vabi novomeška čebelarke podružnica.

Potovanje okoli sveta. Znani potopisec, Josip Lavtizar, župnik v Ratečah na Gorenjskem je začetkom avgusta pričel svoj pot okoli sveta. Tudi našemu listu je poslal pozdrav z brzoparnika „Kronprinz Wilhelm“ na morju med Southampton in Cherbourg, južno od Angleške, kateri vozi v New York. Od tam potuje čez St. Francisco na Japonsko, v Honkong, ob Indiji, čez Rudeče morje, Suez in domu. Bog mu daj srečno dokončati pot, o kateri bo i nam nekoliko poročal.

Za pogorelce na Potoku je poslal g. nadučitelj Matko iz Toplice županstvu v Kandiji K 248/30 nabirko povodom veselice ondotnega pevskega društva.

Romarji v sv. deželo, katerih se je zglasilo nad 500, odidejo dne 2. septembra s posebnim parnikom. Tudi iz Dolenjske se jih udeleži večje število.

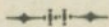
Nesreče. Od 16. do 21. t. m. je bilo privedenih v bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandiji osem ponesrečencev. — Alojzij Grill iz Tople Rebrsi si je zlomil levo nogo v golenu. — Jos. Klenovšek, premogar iz Karmela se je ponesrečil v rovu, kjer mu je strlo desno golen in ranilo ga na glavi. — Jos. Murgelj, čenec ljudske šole v Mirni peči, se je peljal na njivo. Ker pa deček ni bil zmožen dobro voditi konja, se je voz zvrnil in mladoletni volznik si je zlomil levo nogo v golenu. — Franceta Trdana, učenca ljudske

šole v Ribnici, je vrgel njegov močnejši tovariš na tla in zlomil mu ključnico (claviculo). — Francišek Dragan, užitkar na Rojah, Trebelno, je padel z nabasano puško, koja se mu je sprožila v desno ramo, ki je zelo raztrgana vsled strela. — Peter Knavs, posestnikov sin iz Št. Ruperta, je padel s strehe in zlomil si desno nadlehtnico. — Nikolaj Berus, učenec ljudske šole v Novem mestu, je padel z drevesa in zlomil si levo podlehtje. — Martin Blažič, posestnikov sin iz Ždinje vasi, je padel s pōda v višini štirih metrov in razbil si čelo. — Zdaj, ko dozoreva sadje, se je bati zopet novih nesreč. Naj bi bili ljudje pri obiranju sadja kolikor mogoče previdni!

Zločin ali nesreča? Ob cesti, ki pelje proti Verčicam, so 15. avgusta našli mrtvo gospo Kožarjevo iz Črnomlja. Spremila je svojo hčer na kolodvor v Straži in se vrnila proti domu. A voznik je pripeljal prazen voz v Črnomelj in ni vedel odgovora, kje je gospodinja. Bajе so hlapca zaprli. Sodišče bo dognalo, ali se je zgodil zločin ali pa nesreča.

Vodna nesreča. Na Veliki Šmaren proti večeru se je šla v čolnu po Krki vozit z dvema zidarjema Matilda Kastelec, natakara pri g. Kondi v Kandiji. Nasproti Štemburjevi gostilni pa se je vsled guganja čolnič prevrnil in vsi trije so padli v vodo. Zidarja sta se s plavanjem komaj rešila, natakara pa je utonila. Več čolnov je prihitelo na pomoč — a zastoj. Visokošolec g. Gregorc se je spustil v vodo, še le drugič se mu je posrečilo utopljenko iz dna potegniti v čoln. Slučajno je bil primarij dr. Defranceschi s svojim čolnom na Krki, a poskus oživiti ponesrečenko ni imel uspeha. — Njen pogreb je bil iz Irče vasi iz rojstne hiše na šmihelsko pokopališče. — Potuhnena Krka skoró vsako leto zahteva žrtev, torej se z njo ni šaliti. Ali pri tej nezgodi koga zadene krivda, bodo skrbeli javni činitelji. — Dne 21. avg. je pri kopanju utonil hlapec Franc Žagar pri Mačkocvu.

Gospodarske drobtine.

— **Gospodinjski tečaj na Dolenjskem.** Prošnje za spremembo v gospodinjski tečaj, ki se s 1. oktobrom t. l. otvori v samostanu „De Notre Dame“ v Šmihelu pri Novem mestu, je do 10. septembra 1910 vlagati pri vodstvu gospodinjkega tečaja v Šmihelu. Isto velja tudi glede prošenj za dež. ustanove.

— **Kmetijska podružnica novomeška in živinorejska zadruga za novomeško okolico** priredita v ponedeljek, 19. sept. 1910 prasičjo razstavo v Kandiji pri Novem mestu na ondotnem sejmišču. — V razstavo se pripuščajo: 1. mrjasci, od pol leta starosti naprej, 2. plemene svinje, breje ali pa z mladiči. Za lepe živali so določene sledeče premije: 1. za mrjasce 20 premij, 10 po 20 K in 10 po 10 K; 2. za plemene svinje 20 premij, 10 po 20 K in 10 po 10 K. Pravico do premij imajo vsi živinorejci iz političnih okrajev Novo mesto in Krško. Do 8. zjutraj morajo biti živali na mestu razstave, in sicer posebej mrjasci, posebej plemene svinje. Vsak lastnik mora sam skrbeti za potrebno strežbo pri razstavljenih živalih. Posestnikom, ki pripeljejo k premovanju v obeh oddelkih najlepše živali, sme presojevalni odbor prisoditi vrh gorenjih premij tudi priznansko diplomó za umno živinorejo. Kdor želi kaj razstaviti, mora svojo udeležbo priglasiti do 31. avg. t. l. K obilni udeležbi vabita kmetijska podružnica v Novem mestu in živinorejska zadruga za novomeško okolico v Kandiji.

— **Program delitve premij za govejo živino**, ki bo v ponedeljek, 19. septembra 1910 v Kandiji pri Novem mestu na ondotnem semnjišču. Namen razstavi in delitvi premij je: a) da se živinorejci tega okraja s primerjanjem goved vzpodbudijo za napredek živinoreje in se o nji pouče; b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti z državno in z deželno podporo dosihdob dosegel pri reji naše domače goveje živine. — 1. Pravico do premij imajo vsi živinorejci iz političnega okraja Novomesto. 2. Do devetih dopoldne mora vsa živina biti na mestu razstave, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave, za ograjo privezane. Vsak lastnik mora skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki ji streže. 3. Da živina more biti deležna premije, mora najmanj že pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričevalom svojega županstva. 4. Možje, ki bodo sodili o premovanju živine, se izberó po dotičnem predpisniku c. kr. ministrstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih. 5. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da spolni vse, kar veleva omenjeni ministrski predpisnik, ter da obdarovano plemensko žival najmanj eno leto obdrži za pleme. 6. V razstavo

se pripuščajo: a) biki, od 1/2 leta starosti naprej, b) breje telice, ki so najmanj 2 leti stare, c) molzne krave, ki so imele eno, dve, tri, k večjemu 5 telet. K premovanju je dopuščena goved enobarvne in pisane pasme in živali domače reje. 7. Za lepo živino so določene naslednje premije: I. za biki 20 premij, in sicer ena 70, ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 10 po 10 kron. II. za krave 15 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 kron. III. za breje telice 15 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 kron. Posestnikom, ki pripeljejo k premovanju v vseh oddelkih najlepšo skupino goved, sme presojevalni odbor prisoditi vrh gorenjih premij tudi priznansko diplomó za umno živinorejo in v posebnem slučaju še izredno posebno premijo. S seboj je treba prinesiti živinske potne liste! — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, 10. avgusta 1910. — Francišek Povše, predsednik. Gustav Pirc, ravnatelj.

— **Premovanje konj v Št. Jerneju na Dolenjskem** v sredo dne 27. julija t. l. Izmed 60 prignanih kobil je bilo 33 premovanih. V prvem oddelku (kobile z žrebeti) so dobili državne premije s srebrnimi svetinjami sledeči gg.: Franc Zupančič iz Rakovnika 60 K; Josipina Hribar iz Vel. Gabra 50 K; Franc Repsel iz Št. Jakoba 40 K; zadružna darila so dobili sledeči gg.: Anton Šlajpah iz Mokronoga 30 K; Franc Kerin iz Sv. Križa pri Kostanjevici 30 K; Franc Starič, Rakovnik 20 K; Franc Penca, Mokronog 20 K; Alojzij Globevnik, Šmarjeta 20 K; Josip Košak, Mirnapeč 20 K; Ivan Dev, Mokronog 20 K, in Alojzij Vehovec v Žužemberku 20 K. — V drugem oddelku (mlade, zaskočene kobile) so dobili državne premije s srebrnimi svetinjami sledeči gg.: Franc Turk, Ostrog 60 K; Josip Kalin, Št. Jernej 50 K; Franc Rebsel, Št. Jakob 40 K; zadružna darila: Janez Krhin, Gradišče 30 K; Alojzij Bukovec, Vel. Loka 30 K; Franc Fabjan, Gradišče 20 K; Vodopivec 20 K; Anton Špendal, Biškasvas 20 K; Janez Majcen Št. Janž 20 K; Rudolf Smola, grajščak na Grabnu 20 K; Peter Trojava 20 K. — V tretjem oddelku (eno- dve- in triletne žrebice) so dobili državne premije s svetinjami gg.: Alojzij Šlajpah, Vel. Loka 60 K; Janez Gliha, Vel. Loka 50 K; Janez Trojin, Ostrog 40 K. — Zadružna darila: Franc Repsel, Št. Jakob 30 K; Janez Vrtačič, Pristava 30 K; Franc Repsel, Št. Jakob 20 K; Franc Turk, Ostrog 20 K; Ignacij Knez, Koludrje 20 K; Alojzij Pleskovič, Bistrica 20 K; Matija Miklavčič, Maharovec 20 K; Franc Novak, Brezen 20 K; Josip Avsec 20 K. — V Novem mestu v petek, 29. julija t. l. Izmed 32 prignanih kobil je bilo 23 premovanih. V prvem oddelku (kobile z žrebeti) so dobili premije sledeči gg.: Josip Košak, posestnik in župan v Mirnipeči 60 K in srebrno svetinjo; Alojzij Vehovec v Žužemberku 50 K; Franc Franko iz Mršečevasi 20 K; Franc Gregorič, Strlac 20 K; Jože Opalk iz Zameškega 20 K; in Franc Stravs iz Toplic srebrno svetinjo. — V drugem oddelku sta dobila Jože Stukelj iz Zaboršta 40 in srebrno svetinjo ter Ignacij Lendič iz Strlaca 30 K. — V tretjem oddelku gg.: Matija Banič iz Hrvatskega broda 50 K in srebrno svetinjo; Martin Fabjan iz Čadraža 40 K; Franc Črtalič iz Grubelj 30 K; po deset kron so dobili gg.: Franc Cimerman iz Doba, Franc Franko iz Mršečevasi, Ignacij Lendič iz Sterlaca, Franc Medved iz Krškevasi in Janez Vrbič iz Ostroga; srebrne svetinje so dobili: Jože Smuk iz Pahaje vasi; Janez Lendič iz Mihovca, Janez Stančar iz Karteljevega, Franc Vrtačič iz Žihovega sela, Anton Lovšina iz Belecerkve, Janez Bregar in Jože Lokar iz Karteljevega. — Na teh dveh premovanjih je bilo videti mnogo lepih konj: znamenje, da je dolenski kmetovalec nadarjen in zelo vnet konjerejec. Vse priznanje v tem oziru pa zaslužijo gg.: Josip Košak, župan v Mirnipeči, Franc Zupančič iz Rakovnika in gospa Josipina Hribarjeva, gostilničarka v Vel. Gabru, ki so razstavili zares krasne kobile z žrebeti, kakor tudi g. Alojzij Šlajpah, gostilničar iz Vel. Loke, ki je razstavil zelo lepo in mlado kobilo.

Raznoterosti.

* **Kaj je prava pedagogika?** Kaj pravi znameniti nemški pisatelj Gutzkow o pedagogiki? „Prava pedagogika in zmožnost druge vzgojevati je dar prirode, ki kakor tajna moč izvira iz učiteljevega značaja. Najslabši pedagogi so učitelji hude in nagle jeze ter grde surovosti. Taki pa so navadno pijanci, ponočnjaki in kvartopirci, ki najlepši čas po gostilnah in kavarnah potratijo in tako mladini slabe vzglede dajejo.“

* Naša „Družinska pratika za leto 1911“ je izšla ravnokar v založništvo, z zelo raznovrstno zanimivo vsebino ter mnogimi,

letos posebno izbranimi slikami. Dobiva se od sedaj nadalje v vseh trgovinah. Cena 24 vin. izvod, po pošti 10 vin. več. Kdor bi je ne mogel dobiti pri domačem trgovcu, naj si jo naroči v Ljubljani pri „Katoliški bukvarni“ ali pa v prodajalni „Katolišk. tiskovnega društva“. Zahtevajte povsod le našo „Družinsko pratio“ s podobo sv. Družine. Razprodajalci dobe znaten popust.

* **Otrok.** Nasveti v dosego pametne domače vzgoje ob preprostih razmerah. Po nemškem izvirniku priredil Magister. Brošurica 24 strani podaja jako primerna navodila starišem. Samo nasvet pod d) na zadnji strani bi bil smel izostati, ker ne odgovarja popolnoma resnici. — Izvod 20 h. 10 izv. 1'80 K v tiskarni Slatnar, Kamnik.

Zlata knjiga slovenskih Orlov. Spisal Franc Terseglav. Naša mladeniška organizacija je dobila v tej knjigi krasen navod, kako naj uravna svoje življenje, da bo posvečeno Bogu, narodu in domovini. V obliki katekizma je spretni pisatelj obdelal obsežno tvarino tako prozorno, da je vse kakor izklesano na svetlem marmorju. Izmed 9 poglavij je eno lepše kot drugo — a povsod le kleno zrnje. Menda nima nobeno slovstvo do zdaj tako izvrčne knjige za mladeniče. Zato so jo Čehi že preložili na svoj jezik. Uvodno čtivo po Makabejskih bukvalih in sklepno, povzeto iz jedrnatih spisov največjega mladinoľjuba vzgojeslovca Slomška bo slovenskega mladeniča vnelo za delo v slavo Bogu in domovini. Knjigo si pač lahko nabavi vsak slovensk fant, stane le 1 K, krasno vezana 2 K. Dobi se tudi pri Krajec nasl.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Za mesec junij in julij: P. T. gg. pl. Šuklje, Gerdešič po 4 K; Krajec nasl., Pöll v. Föhrenan, Pauser, dr. Vavpotič, dr. Žitek po 2 K; Agnitsch, Aumann, Ahačič (za mesec junij), Čizmek, dr. Globevnik, Gnidovec vik., dr. Hrašovec, Hrška, geom., E. Kastelic, I. Kastelic, Klemenčič, Košak, Perko, Rizzoli, Seidel, Skalicky, Šproc, A. Schiffrer (za junij), Vidic, Splichal, Rohrman, dr. Linninger po 1 K; gospa Durini in Reitz, urar po 60 v. Neimeno- van župnik 10 K. Bog plačaj!

Novo šolsko leto je pred durmi in z njim nove skrbi. Marsikaka nadarjena glavica mora ostati doma, ker stariši nimajo sredstev, da bi dali sina v šole. Lepo število pa se jih šola s pomočjo poźrtvovalnih dobrotnikov, kojih delo se koncentrira zlasti v dijaški kuhinji, plemeniti ustanovi preč. g. d. svet. dr. Marinkota. V šol. letu 1909/10 se je prehranilo sedemdeset dijakov, izmed katerih jih je padlo le par radi nenadarjenosti, med tem ko so se drugi izkazali vredne podpore. Za prihodnje šol. leto se število ni zmanjšalo, ampak celo nekoliko povečalo. Da velevažna ustanova ne propade, se podpisani vodja zopet obrača na plemenita srca, naj prihitijo na pomoč učeči se mladini. S hvaležnostjo se sprejme bodisi denar, bodisi živila ali drva, sploh kar je porabno v kuhinji. — Tiste p. t. dobrotnike, ki pošiljajo denar po nakaznici, prosim, naj mi označijo, ali jih smem imenovati v „Dol. Novicah“ z imenom ali ne. Nekaterim to ni bilo prav.

Preč. gg. župnike in tiste, na katere se obračajo stariši za priporočilo, prosim, naj to odklonijo, ker na novo koga sprejemati je popolnoma nemogoče.

Kakor sem podal račun v „Dol. Novicah“ za prvi tečaj, tako ga podam še za drugi tečaj. Ostalo je prvi tečaj 176 K 13 v. Prispevkov je bilo 2305 K 54 v, stroškov 2411 K 29 v. Ostalo je torej 70 K 38 v. Izdalo se je: Za drva in žaganje 104 K 61 v; na tržne in trgovske knjižice 371 K 28 v; za meso in slanino 568 K 50 v; za moko 530 K 21 v; za riž in koruzni zdrob 120 K; za kuhinjsko osobje 180 K. Ostalo je šlo za razne poprave, posodo in drugo drobnarijo. — V mestu in Kandiji se je nabralo vsak mesec povprečno 40 K, razen tega so darovali razni dobrotniki še večje ali manjše svote, kakor je bilo naznačeno v „Dol. Novicah“.

Vsem dobrotnikom, zlasti preč. dolenski duhovščini in hranilnicam naj- toplejša zahvala za pomoč. Dr. Ciril Ažman.

Loterijske številke.

TRST,	13. avgusta	74	15	3	81	73
GRADEC,	20. avgusta	10	42	82	45	43

Dražbeni oklic.

E 345/10
8

Dne 30. avgusta 1910 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 dražba zemljišča vloga št. 521 kat. obč. Prečna, obstoječega iz vinograda in brama.

Nepremičnini, ki je prodati na dražbi, je določena vrednost na 303 K 60 h. Najmanjši ponudek znaša 202 K 40 h, pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje, ki se s tem odobré, in listine, ki se tičejo nepremičnine, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišju spodaj oznamenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, oddelek II.,

dne 12. julija 1910.

(184)

Zahvala.

189

Povodom ozdravljenja vsled srečne operacije slepiča izrekam najtoplejšo zahvalo preblagorodnim gospodom zdravnikom in njih asistentom gg. dr. De-franceschi-ju, dr. Strašekju, med. Murgelju, bratu Siegfried-u in bratu Albertu za izborna in uspešno zdravniško pomoč.

Zahvaljujem se pa tudi najtoplejše č. gg. usmiljenim bratom: gg. priorju, Hermanu, Teodoziju, sploh vsem, ki so imeli z menoj opraviti, za res po- žrtvovalno postrežbo.

Vsem znancem in prijateljem, ki so me v boleznih obiskali, kličem: Bilo mi je v tolažbo, hvala lepa!

Novo mesto 19. avgusta 1910. Dr. Ignacij Malnerič.

Naznanilo.

Novi učenci se bodo v prvi razred Novomeške gimnazije sprejemali

6. septembra od 8. do 10. ure.

Ob 10. uri se prične vsprejemni izpit. Vsprejem učencev od II. do VIII. razreda se bode vršil 7. septembra od 8. do 12. ure dopoldne.

167-2-2

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo v Rudolfovem.

Št. 7481

Razpis.

Deželni odbor kranjski otvori 1. oktobra 1910 v samostanu šolskih sester „De Notre Dame“ v Šmihelu pri Novem mestu

gospodinjski tečaj,

obstoječ iz notranje šole (internata) in iz zunanje šole (eksternata). Za notranje učenke dovoli deželni odbor v prvem šolskem letu 6 štipendij po 15 K na mesec, to je polovico učnine in pre-skrbnine, ki ji je plačevati redu šolskih sester. Istotako se bo plačevalo iz deželnega zaklada zajutrek in kosilo zunanjih učenk, katerim torej ne bo trpeti nobenih stroškov.

Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo kranjske kmetijske šole na Grmu in vodstvo samostana „De Notre Dame“ v Šmihelu.

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dne 21. julija 1910.

162-3-3

Št. 14.525

Razglas

186

O sprejemu učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

Meseca novembra se prične na Grmu novo šolsko leto za učence zimske in letne šole. Zimska šola traja dve zimi od no- vembra do konca marca in je namenjena kmetskim sinovom iz poljedelskih in živinorejskih krajev. Letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti mladeničem iz vinorodnih krajev.

Za šolsko leto 1910/11 je popolniti 20 prostih mest in sicer po 10 za učence zimske in za učence letne šole. Razen tega se sprejemajo v šolo tudi plačujoči učenci, ki plačujejo za hrano in stanovanje v zimski šoli po 150 K in v letni šoli po 300 K na leto.

Prvošnji za sprejem in za deželne ustanove je priložiti: 1.) rojstni list, 2.) zadnje šolsko spričevalo, 3.) zdravniško izpri- čevalo o telesni sposobnosti, 4.) izpričevalo o lepem vedenju, in 5.) izjavo starišev ali varuha, s katero se zavezujejo plačati stroške šolanja.

Prvošnja, ki je koleka prosta, je poslati ravnateljstvu šole na Grmu

do 15. septembra t. l.

Prosilci, ki se morejo izkazati s tistim znanjem, ki ga daje prvi tečaj zimske šole, se lahko sprejmejo v drugi tečaj zimske šole. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole na Grmu.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani,

dne 12. avgusta 1910.

Na prodaj je 1000 hrastov

na graščini Strugi, posestnica gospa pl. Fichtenau. 153-0-3

Malo rabljena lepa kočija za dva uprežena konja, je naprodaj pri Antonu Medvedu v Novem mestu. (177-3-2)

Išče se deklico 179-3-2

poštenih starišev, da ima veselje do trgovine in domačega opravila, zmožna v računstvu, od 14 do 16 let stara. Nastop takoj. — Natančneje pojasnila se zvedó v Št. Jerneju št. 58.

Večje število rabljenih stebričkov,

5—7 cm debelih iz mehkega lesa, kateri so se rabili pri neki zgradbi, se po ceni proda. — Vpraša se pri knez Auersperg-ovem gozdarskem uradu v Soteski, pošta Straža. 185-2-1

Stavbeni prostori

na lepem kraju se v poljubni meri in po ugodnih cenah prodajo. Kje, pove upravništvo Dol. Novic. 89-0-8

Proda se iz proste roke
takoj lepo posestvo

v Gotni vasi z vsem gospodarskim poslopjem, v dobrem stanju, zavarovano za 8300 K, mrva in detelja pa za 1200 K. Vse zemljišče obstoječe iz okoli 40 mernikov posevke, 9 oralov gozda, sadnega vrta in košenice je vse zraven hiše. Natančneje pojasnila daje g. Josip Mogolič v Novem mestu, Glavni trg 89. 183-3-1

Franc Vodnik & Radoslav Ažman

podobarja in pozlatarja v Rudolfovem

se prav toplo priporočata preč. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v cenjena naročila za izvrševanje vsakovrstnih umetniško izdelanih

lesenih oltarjev, lec, krstnih kamnov, jaslic, križevih potov v relifu, kipov svetnikov od lesa, kamna, gipsa itd.

Tudi stara cerkvena dela se strokovno in po zmernih cenah popravljajo in prenavljajo. 190-0-1

Mlin na pet tečajev,

z močno vodno silo, z gospodarskim poslopjem in lepim sadnim vrtom, se odda v najem na več let, ali se tudi proda v Dol. Vrhpolju, pol ure oddaljen od Št. Jerneja. — Več se poizve pri lastniku Jože Cvelbarju v Št. Jerneju, Dolenjsko. 188

Keil-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.

Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Keil-ovo leščilo za pode 90 vin.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah,

ima vedno v zalogi trdka

Novo mesto: J. Picek.
Črnomelj: Anton Zurec.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovic & Meden.
Postojna: Anton Ditrich.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Oto Homann.
187-6-1

Ni treba več naročevati z Dunaja, ker

edino veliko zalogo

trgovskih knjig tovarne „Optimax“ iz najboljšega normalnega papirja v trpežni vezavi po tovarniški ceni ima prodajalna knjig in papirja

Urb. Horvat v Novem mestu. 181-3-2

Na prodaj je dobro, lepo 182-2-1

posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem,

okoli hiše velik sadni vrt, voda pri hiši, okoli doma 7 velikih njiv, več dobrih travnikov, vse sladko seno, da se lahko dosti živine redi, prav ugodno za živinorejce; v hiši stoji tudi dobro urejena in obiskovana prodajalnica, blizu cerkve, edina v tej fari. — Vse to se proda, ker ima lastnik drug obrt, kateri mu je boljše znan. Proda se skupaj, ali pa samo posestvo za sebe.

Več pove in odpiše posestnik

Josef Kurent, Prevorje, Post Pilštajn pri Kozjem, Štajersko.

Na prodaj je:

I. 180-2-1

Posstvo na Pristavi hiš. št. 7, sodnega okraja Krškega, z zidanim in z opeko kritim hišnim in gospodarskim poslopjem. Hiša stoji tik ceste, koja pelje iz Kostanjevice na Krško, in je zelo pripravna za krčmo in trgovino. Posstvo obseza 6 ha, 71 a, 94 m² njiv; 1 ha, 10 a, 67 m² travnikov; 4 ha, 10 a, 48 m² gozdov; 26 a, 91 m² vinogradov, in 79 a, 7² pašnikov.

II. 181-2-1

Posstvo na Šutni, hiš. št. 1, pri Sv. Križu, sodnega okraja Kostanjeviškega, z zidanim in z opeko kritim hišnim in gospodarskim poslopjem, z mlinom na štiri tečaje in stopami. Zelo pripravno tudi za žago, ker vode nikoli ne zmanjka. Hiša leži tik ceste, koja pelja iz Sv. Križa v Bušečovas. Posstvo obseza 2 ha, 46 a, 62 m² njiv, 37 a, 23 m² travnikov; 3 ha, 83 a, 29 m² gozdov; 59 a, 64 m² pašnikov in 44 a, 1 m² vrta.

Več se poizve pri lastniku Janezu Tršeliču, posestniku na Šutni, hiš. št. 1, pošta Sv. Križ pri Kostanjevici (Dolenjsko).

Proda se dobro ohranjena

prodajalniška oprava

za špecerijsko blago

po nizki ceni. — Več se izve pri 168-2-2

Šimen Bergantu v Novem mestu.

Lepo stanovanje

obstoječe iz treh velikih in ene male sobe, sobe za služkinjo, kopalne sobe itd., z uporabo velikega vrta

odda se s 1. oktobrom t. l. na Kamnu,

Kandija št. 2. — Natančneje ravno tam. 161-0-2

Posstvo na prodaj.

Lepa hiša na Glavnem trgu št. 48 v Višnjigori (Dolenjsko), dve njivi in gozd. 163-3-2

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

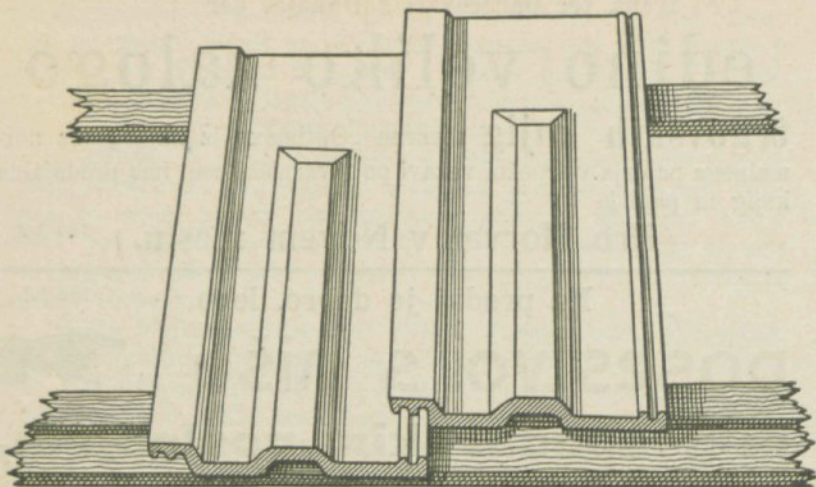
patent. dvojno zarezani
(22-24-14) **strešnik - zakrivač**

s poševno obvezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami.

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

$4\frac{3}{4}\%$ (7-0-15)

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadružnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Vsakovrstne slamnike

priporoča trgovcem in slavnemu občinstvu 112-7-7

Franc Cerar, tovarna slamnikov,

Stob, pošta Domžale.

Cene primerne, postrežba točna, na zahtevo cenik poštne prosto.

Svoji k svojim!

Ivan Svetec brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (42-10-7)

Izvršuje vsa lasna dela, kite po vzorcih, priporoča svojo zalogo kit, podlag itd.; pri naročilu kit zadostuje vzorec in cena. — Kratka preveza od 9 do 12 K; poldolga 7 do 8 K; dolga 3:60 do 5 K, sive in svetle; rumena 20% dražje. Pošiljatev diskretna po povzetju.

Priporočam še specialitete: Original Bayrum, Amerikanski Haarpetrol proti izpadanju las in prhut. Priznalna pisma na razpolago. Colonjska voda za masiranje lica proti grbančenju kože in proti lišajem 1 stekl. 50 vin. Nusiol barvilo za lase in brade, zdravniško preiskano. Mila in dišave po nizki ceni uz to priporočam svoj brivski higienični salon v nadaljno naklonjenost.

Kupujem mešane in rezane lase.

Kr. šol. svet v Orehovici pri Št. Jerneju

ima na prodaj po nizki ceni

24 skoraj popolnoma novih mecesnovih šaluzij, dvodelnih

velikost 1 x 2 metra.

165-3-2

Parna opekarna v Zalogu (Breitenau)

ima vedno v zalogi (14-0-13,

najboljši in najceneji opeko vsake vrste.

Naročila in vprašanja sprejema oskrbnitvo graščine Zalog (Breitenau) pri Rudolfovem.

Sabol, koprivna voda za lase.

137-6-5

Priznано najbolje, edino naravno sredstvo za gojenje las, za odstranitev prhljaja, proti izpadanju las in za pospeševanje lasne rasti. — Edino pristno s tvrdko edinega izdelovatelja:

Friedr. Eiermann, Wien, Pforzheim & Basel.

Zaloga pri brivcu g. Ferd. Buk-u v Rudolfovem, v Mramor-jevi hiši.

Hiša z vrtom

je na prodaj iz proste roke, pet minut od Kostanjevice oddaljena. Hiša je po najnovšem sistemu novo sezidana, pri cesti, ki pelje proti hrvaški meji. S 5. prostranimi sobami in dvorano, obokano kletjo in prostrano kuhinjo. Hiša je sposobna za vsako obrt, gostilno, prodajalno itd. Plačilni pogoji so ugodni. Cena po dogovoru.

Emil Longo, 172-3-2

Malo Mraševo št. 25 pri Kostanjevici (Dolenjsko).